

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
na posiedzeniu w dniu 14 maja 2024 r.,
w sprawie wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów
Powszechnych o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko P. J. – sędziemu
Sądu Rejonowego w O. (I ZSK 24/22)
wniosku obrońcy obwinionego P. J. o wyłączenie SSN Marka Motuka od udziału w
sprawie o sygn. akt I ZO 92/23

postanowił:

**pozostawić bez rozpoznania wnioszek o wyłączenie SSN Marka
Motuka od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZO 92/23.**

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych
zwrócił się do Sądu Najwyższego o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko
sędziemu Sądu Rejonowego w O. P. J. Sprawa ta została zarejestrowana w
repertorium Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego pod sygn. I DSK 16/22, a
następnie w repertorium Izby Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. akt I ZSK
24/22. Do rozpoznania przedmiotowej sprawy został wyznaczony skład orzekający:
Wiesław Kozielowicz (przewodniczący), Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)
oraz Ławnik SN Robert Burek.

Pismem z dnia 13 kwietnia 2023 r. obrońca obwinionego - SSO D. M. wniósł o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Wiesława Kozielowicza. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygn. I ZB 45/23, zaś do jej rozpoznania został wyznaczony następujący skład orzekający: Michał Laskowski (przewodniczący), Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca), Roman Trzaskowski, Maciej Pacuda i Igor Zgoliński.

Wnioskiem z dnia 4 lipca 2023 r. obrońca obwinionego SSR P. J. - adw. M. P. wniósł o wyłączenie SSN Igora Zgolińskiego od rozpoznania sprawy I ZB 45/23. Wniosek ten został zarejestrowany pod sygn. I ZO 69/23, zaś do jego rozpoznania została wyznaczona SSN Maria Szczepaniec.

W dniu 24 sierpnia 2023 r. obrońca obwinionego P. J. – adw. P. M. złożył wniosek o wyłączenie Sędzi Marii Szczepaniec wyznaczonej do orzekania w sprawie o sygn. akt I ZO 69/23. Wniosek ten został zarejestrowany w Sądzie Najwyższym pod sygn. I ZO 92/23, zaś do jego rozpoznania wyznaczony został SSN Wiesław Kozielowicz. Wobec uwzględnionego wniosku o wyłączenie SSN Wiesława Kozielowicza (I ZO 110/23), sprawa ta została zarządzeniem Prezesa Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 14 grudnia 2023 r. przydzielona do rozpoznania SSN Markowi Motukowi.

W dniu 18 grudnia 2023 r. obrońca obwinionego – adw. – P. M. złożył wniosek o wyłączenie SSN Marka Motuka od rozpoznania sprawy I ZO 92/23, który został zarejestrowany w Sądzie Najwyższym pod sygn. I ZO 179/23, zaś do jego rozpoznania na podstawie zarządzenia Prezesa Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2024 r. została wyznaczona SSN Barbara Skoczowska.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jako bezprzedmiotowy należało pozostawić bez rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

Jednakże, ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego nie określa w ścisły sposób terminu, w jakim można złożyć wniosek o wyłączenie sędziego. Art. 41 § 2 k.p.k. stanowi jedynie, że wniosek o wyłączenie sędziego,

zgłoszony na podstawie § 1 po rozpoczęciu przewodu sądowego, pozostawia się bez rozpoznania, chyba że przyczyna wyłączenia powstała lub stała się stronie wiadoma dopiero po rozpoczęciu przewodu. O ile pierwszy człon tego przepisu nie nasuwa wątpliwości interpretacyjnych, o tyle przepisy k.p.k. nie precyzują w tym zakresie terminu złożenia wniosku o wyłączenie sędziego, gdy przyczyna wyłączenia powstała lub stała się stronie wiadoma po otwarciu przewodu sądowego. W związku z powyższym należy przyjąć, że ze względu na istotę instytucji wyłączenia sędziego, skutecznie wystąpić z wnioskiem o wyłączenie sędziego można nie później niż do czasu wydania orzeczenia, gdyż tylko wówczas może doprowadzić to do wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy (zob. D. Świecki (w:) B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, Gdańsk 2020, art. 41, pkt 14, Lex/el.). Wniosek o wyłączenie sędziego nie może mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego.

Innymi słowy, początkiem biegu terminu do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego jest zarządzenie prezesa sądu (lub innej upoważnionej osoby) o przydzieleniu sprawy do rozpoznania danemu sędziemu lub wyznaczeniu sędziego do orzekania w tej sprawie (w składzie wieloosobowym). Kończącą datę określa art. 41 § 2 k.p.k. i jest nią rozpoczęcie przewodu sądowego (wniosek zgłoszony po ogłoszeniu tej decyzji pozostawia się bez rozpoznania, chyba że przyczyna wyłączenia powstała lub stała się stronie wiadoma dopiero po rozpoczęciu przewodu).

Analiza akt sprawy wskazuje, że sprawa o sygn. akt I ZO 92/23 z wniosku obrońcy obwinionego P. J. – adw. P. M. o wyłączenie Sędzi Marii Szczepaniec wyznaczonej do orzekania w sprawie o sygn. akt I ZO 69/23 została przydzielona do rozpoznania w dniu 14 grudnia 2023 r. sędziemu Sądu Najwyższego – Markowi Motukowi.

Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2023 r., sygn. I ZO 92/23, Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku obrońcy P. J. sędziego Sądu Rejonowego w O. o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZO 69/23.

Jednocześnie, tego samego dnia – tj. 18 grudnia 2023 r., obrońca obwinionego - adw. P. M. złożył na pocztę wniosek o wyłączenie SSR Marka

Motuka od udziału w rozpoznaniu sprawy I ZO 92/23 wskazując na istniejące w tej sprawie okoliczności mogącej wywołać u zewnętrznego, obiektywnego odbiorcy uzasadnione wątpliwości co do niezależności Sędziego Marka Motuka, który został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). Okoliczność ta, ze względu na treść uchwały składu połączonych Izb: Izby Cywilnej, Karnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 oraz uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 02 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, stanowi samodzielną i wystarczającą podstawę uzasadniającą wyłączenie Sędziego od orzekania w niniejszej sprawie.

Obrońca obwinionego podniósł ponadto, że prowadzenie w okolicznościach niniejszej sprawy postępowania oraz wydanie orzeczenia przez Sędziego powołanego przy udziale organu ukształtowanego ustawą o KRS z 2017 r. prowadziłyby w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: „TSUE”), Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: „ETPC”) oraz Sądu Najwyższego (dalej: „SN”) do naruszenia standardu niezależności i bezstronności sędziego w wymiarze zewnętrznym i obiektywnym. To zaś stanowiłoby naruszenie, art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 47 KPP w. zw. z art. 6 ust. 1 EKPC, a w konsekwencji oznaczało nienależytą obsadę sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Wniosek ten wpłynął do Sądu Najwyższego 21 grudnia 2023 r. i został zarejestrowany pod sygn. I ZO 179/23.

Zasadniczą kwestią jest odpowiedź na pytanie, czy przedmiotowy wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie Sędziego SN M. Motuka został zgłoszony przed podjęciem decyzji przez wskazanego sędziego w dniu 18 grudnia 2023 r., czy też już po jej podjęciu.

Zgodnie z dyspozycją art. 124 k.p.k. „termin jest zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało nadane w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej”.

Z elektronicznego śledzenia przesyłek wynika, że wniosek o wyłączenie SSN Marka Motuka ([...]) został nadany przez obrońcę obwinionego w dniu 18 grudnia 2023 r. o godz. 23:54 w Urzędzie Pocztowym [...] przy ulicy [...] w W. Natomiast posiedzenie w celu rozpoznania wniosku obrońcy sędziego Sądu Rejonowego w O. P. J. - adw. P. M. z dnia 24 sierpnia 2023 r. o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec od rozpoznania sprawy I ZO 69/23 zostało wyznaczone na dzień 18 grudnia 2023 r., godz. 10:00, sala 2K07.

Powyższe prowadzi do wniosku, że żądanie wyłączenia SSN Marka Motuka zostało złożone już po wydaniu przez niego postanowienia w sprawie o sygn. I ZO 92/23.

Na marginesie wskazać należy, że Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, podziela wywody wnioskodawcy co do okoliczności mogących wywołać u zewnętrznego, obiektywnego odbiorcy uzasadnione wątpliwości co do niezależności Sędziego Marka Motuka. Sędzia Marek Motuk rozpoznając wniosek o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec orzekł bowiem łamiąc zasadę *nemo iudex in causa sua*. Jednakże zważywszy na fakt złożenia przedmiotowego wniosku już po rozpoznaniu sprawy, a także brak możliwości zaskarżenia zapadłego orzeczenia, należy uznać go za bezprzedmiotowy, w sprawie tej nie ma też zastosowania przepis art. 42 § 3 k.p.k.

Kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]

